

NOTĂ: Versiunea în limba originală a acestei pagini [es](#) a fost modificată recent. Versiunea lingvistică pe care o consultați acum este în lucru la traducătorii noștri.

Pagina este deja disponibilă în următoarele limbi.

Swipe to change

spaniolă

Răspunderea părintească - Încredințarea copilului și dreptul de vizită

Spania

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

În dreptul spaniol, răspunderea părintească este, de obicei, denumită „*patria potestad*” (autoritate părintească). Aceasta constă în drepturile și obligațiile care le revin persoanelor fizice, în general părinților, sau persoanelor juridic însărcinate cu protecția minorilor prin efectul legii sau prin hotărâre judecătorească referitoare la persoana și bunurile unui minor.

Autoritatea părintească trebuie să fie întotdeauna exercitată în beneficiul copiilor, în conformitate cu personalitatea acestora și cu respectarea integrității lor fizice și psihologice. Aceasta include următoarele drepturi și obligații:

1. asigurarea supravegherii acestora, a prezenței fizice alături de aceștia, a hranei și educației lor, precum și a unei formări complete;
2. reprezentarea acestora și administrarea bunurilor lor.

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

Răspunderea părintească față de minori revine părinților.

În cazul în care părinții se separă, divorțează, se despart sau nu locuiesc împreună, toate drepturile și obligațiile de a lua decizii referitoare la minori, în ceea ce privește persoana și bunurile lor, revin ambilor părinți, cu excepția unor circumstanțe excepționale.

În cazul în care părinții locuiesc separat, autoritatea părintească va fi exercitată de către părintele cu care locuiește copilul. Cu toate acestea, pe baza unei cereri întemeiate adresate de celălalt părinte, instanța va putea, în interesul copilului, să îi acorde solicitantului autoritatea părintească în comun cu celălalt părinte sau să împartă între părinți funcțiile inerente exercitării autorității părintești.

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor ?

În conformitate cu dreptul spaniol, în cazul neîndeplinirii sau a exercitării necorespunzătoare de către părinți a obligațiilor de protecție prevăzute de legislația privind îngrijirea minorilor, pot fi desemnate alte rude, persoane sau instituții care să exercite, sub supraveghere judiciară, răspunderea părintească asupra minorilor.

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

În cazul divorțului sau al separării părinților, răspunderea părintească poate fi stabilită:

la cererea ambilor părinți, printr-un acord care reglementează încetarea relației (*convenio regulado*), care trebuie aprobat de instanțele judecătorești; printr-o hotărâre judecătorească, în cadrul unei proceduri contradictorii.

Răspunderea părintească ca instituție de protecție a minorilor revine ambilor părinți.

Modalitățile de îngrijire și de acordare a custodiei asupra minorilor pot fi rezumate după cum urmează:

acordarea custodiei minorului doar unuia dintre părinți este modalitatea cea mai frecventă, atât în cazul divorțurilor și al separărilor convenite de comun acord între părinți, cât și al procedurilor contradictorii. Celălalt părinte va avea de obicei drept de vizită.

acordarea custodiei comune, cu alternarea perioadelor în care minorii se află în grija unuia sau altuia dintre părinți.

În mod excepțional, în funcție de circumstanțe și în interesul minorului, o instanță poate decide prin hotărâre judecătorească ca îngrijirea și custodia asupra minorului să fie acordate unei alte persoane, fie la propunerea părinților înșiși, fie direct prin decizia instanței.

În cazul în care administrația este cea căreia îi este acordată tutela minorului, această situație este menținută, custodia asupra minorului nefiind acordată niciunui dintre părinți.

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

Părinții care convin cu privire la aspectele legate de răspunderea părintească trebuie să prezinte un acord semnat care reglementează încetarea relației și care trebuie să includă toate elementele convenite. În plus față de alte măsuri, acest acord trebuie să prevadă în mod expres următoarele:

- îngrijirea și custodia minorului;
- regimul de vizitare de către părinți;
- exercitarea răspunderii părintești;
- folosirea domiciliului familial;
- pensia alimentară pentru minor.

Convenția se prezintă împreună cu cererea la instanța de prim grad de jurisdicție competentă. Acesta trebuie ratificată de părinți în instanță, iar după audierea minorilor, dacă aceștia au vârsta necesară, și a procurorului, judecătorul examinează acordul.

Acordurile convenite de soți în vederea reglementării consecințelor anulării căsătoriei, separării sau divorțului trebuie aprobate de judecător, cu excepția cazului în care acestea aduc prejudicii copiilor. În cazul în care părțile propun un regim de vizitare și de comunicare între bunici și nepoți, judecătorul îl poate aproba, după o audiere a bunicii, în care aceștia își prezintă acordul.

Respingerea acordurilor trebuie motivată. În acest caz, soții trebuie să prezinte o nouă propunere în vederea aprobării de către judecător, dacă este cazul.

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

Medierea familială este cea mai bună măsură alternativă la hotărârea judecătorească pentru a ajunge la un acord între părți.

Pentru a fi executorii, acordurile trebuie să fie întotdeauna aprobate printr-o hotărâre judecătorească.

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

Prin intermediul hotărârii, instanța trebuie să decidă asupra următoarelor aspecte în interesul copiilor minori, încercând să nu separe frații, dacă acest lucru este posibil, și după audierea acestora, în cazul în care au vârsta necesară:

măsurile judiciare privind custodia și îngrijirea acordate unuia sau altuia dintre părinți sau ambilor părinți, precum și educația; dreptul de vizită. În acest sens, judecătorul trebuie să indice durata, modul și locul de comunicare cu copiii lor și petrece a timpului cu aceștia; în mod excepțional, acest drept de vizitare poate fi limitat sau suspendat în cazul apariției unor circumstanțe grave sau în cazul în care, în mod repetat, unul dintre părinți nu își îndeplinește în mod serios obligațiile care îi revin; acordarea autorității părintești și, după caz, dacă este necesar pentru copii, pronunțarea unei hotărâri cu privire la exercitarea parțială sau totală a autorității părintești de către unul dintre părinți, inclusiv privarea de această autoritate, în cazul în care există motive întemeiate; pensia alimentară, care trebuie să fie plătită de către fiecare părinte pentru a răspunde nevoilor copilului, ținând cont de situațiile economice ale părinților și adoptând măsurile necesare pentru a asigura caracterul efectiv al acesteia; atribuirea utilizării domiciliului familial și a obiectelor de uz curent, în cazurile în care nu există un acord între părinți, acordându-se prioritate soțului căruia i-a fost acordată custodia asupra copiilor minori.

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

Ca regulă generală, autoritatea părintească este exercitată în comun de ambii părinți. Prin urmare, ambii părinți au puterea de a decide și de a soluționa toate chestiunile referitoare la un minor, chiar dacă doar unuia dintre ei i-a fost acordată custodia acestuia.

În cazul unui dezacord între părinți asupra deciziilor care pot sau ar trebui să fie luate cu privire la copil, când nu este posibil să se ajungă la un acord, unul dintre părinți poate sesiza instanța în vederea soluționării litigiului. Astfel de decizii se pot referi la aspecte legate de școlarizare și educație, cum ar fi alegerea unei școli sau activități extracurriculare, îngrijirea sănătății, cum ar fi alegerea unui medic, considerații personale, cum ar fi alegerea prenumelui sau a religiei, sau reședință, cum ar fi locul sau țara în care să trăiască copiii etc.

După audierea ambilor părinți și a copilului, în cazul în care acesta are discernământ, judecătorul va atribui competențele decizionale tatălui sau mamei, fără drept de apel. Oricare dintre părinți poate să se adreseze instanței în acest sens. În cazul în care dezacordurile sunt recurente sau dacă apare un alt motiv care împiedică grav exercitarea răspunderii părintești, judecătorul poate să atribuie competențele decizionale, în totalitate sau în parte, unuia dintre părinți. Acesta poate, de asemenea, să repartizeze sarcinile între ei. Toate aceste măsuri pot fi adoptate pe o perioadă de maximum doi ani.

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

În cazul în care custodia unui copil este încredințată în comun ambilor părinți, în practică, cei doi părinți își asumă în mod direct și zilnic îngrijirea copilului. Ei exercită aceste funcții pe perioade determinate, care în general corespund perioadelor școlare, cum ar fi un trimestru sau un an școlar.

Toate perioadele de vacanță sunt împărțite între ambii părinți.

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

În procedurile de separare sau divorț de comun acord, instanța competentă este cea de prim grad de jurisdicție în a cărei rază teritorială se află ultimul domiciliul conjugal comun sau domiciliul oricăruia dintre solicitanți.

În procedura contencioasă este competentă instanța de prim grad de jurisdicție în a cărei rază teritorială este situat domiciliul conjugal. În cazul în care părinții locuiesc în localități diferite, reclamantul poate alege între instanța de la reședința pârâtului și cea de la reședința minorului.

În cadrul procedurilor care privesc numai îngrijirea, încredințarea și întreținerea copiilor minori, în care părinții nu sunt căsătoriți unul cu celălalt, instanța de prim grad de jurisdicție competentă este cea din locul în care se află ultima reședință comună a părinților. În cazul în care părinții locuiesc în circumscripții teritoriale diferite, reclamantul poate alege între instanța de la zona de reședință a pârâtului și cea din zona de rezidență a minorului.

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

Procedurile aplicabile în aceste cazuri sunt următoarele:

În cazurile în care există un acord între părți, procedura de acord amiabil, instituită prin articolul 777 din Legea privind procedura civilă, pentru separarea, divorțul și adoptarea de măsuri definitive privind îngrijirea, custodia și întreținerea copiilor minori în absența căsătoriei;

În cazul în care nu există un acord între părți, procedura contradictorie reglementată de articolele 770 și 774 din Legea privind procedura civilă, care se aplică, de asemenea, procedurilor de dreptul familiei și procedurilor referitoare la minori, atunci când părinții nu sunt căsătoriți unul cu altul.

În cazuri urgente, se poate solicita adoptarea de măsuri în conformitate cu următoarea procedură:

măsuri provizorii înainte de depunerea cererii de anulare, de separare, de divorț sau în cadrul unei proceduri referitoare la îngrijirea și custodia asupra copiilor minori și pensia alimentară. Acest lucru este reglementat de articolele 771 și 772 din Codul de procedură civilă;

se prevede în mod expres că, în cazul în care există motive de a acționa de urgență, pot fi adoptate măsurile prevăzute în prima hotărâre, cu efect imediat; măsurii provizorii care decurg din acceptarea cererii de proceduri matrimoniale sau de proceduri referitoare la minori, la fel ca în cazurile anterioare. Acest lucru este prevăzut la articolul 773 din Legea privind procedura civilă.

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

Se poate obține asistență judiciară totală sau parțială, cu condiția prezentării unor dovezi cu privire la respectarea cerințelor privind dreptul la asistență judiciară, potrivit Legii privind asistența judiciară gratuită. (a se vedea „Asistența judiciară - Spania”).

13 Este posibilă atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

Pentru a afla ce hotărâri pot fi contestate, trebuie să se facă o distincție între toate hotărârile posibile în materie de răspundere părintească, și anume: Astfel: toate hotărârile din procedurile contradictorii pot face obiectul unei căi de atac în fața unei instanței provinciale (Audiencia Provincial);

hotărârile luate în cadrul unor proceduri de comun acord pot fi, de asemenea, contestate în fața instanței provinciale (Audiencia Provincial), atunci când se convine asupra unei măsuri care diferă de termenii acordului de reglementare.

Legea nu prevede nicio cale de atac împotriva deciziilor privind măsurile provizorii sau măsurile provizorii prealabile sau a deciziilor referitoare la exercitarea autorității părintești.

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

În cazurile în care hotărârile judecătorești privind răspunderea părintească nu sunt respectate în mod voluntar, poate fi depusă o cerere la instanța de prim grad de jurisdicție care le-a emis, prin depunerea unei cereri de executare a măsurii sau a măsurilor care nu sunt respectate.

Trebuie să fie identificate hotărârile judecătorești sau decizia a cărei executare este solicitată, precum și persoana împotriva căreia se cere executarea.

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

Hotărârile pronunțate într-un stat membru cu privire la exercitarea răspunderii părintești în procedurile matrimoniale referitoare la un copil, care sunt executorii în statul membru respectiv și au fost notificate, sunt recunoscute în Spania, la solicitarea oricărei părți interesate, fără să fie necesară recurgerea la proceduri speciale, în conformitate cu dispozițiile din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești.

Pentru a cere executarea, se depune o acțiune la instanța de la locul în care se află minorul și unde se solicită executarea. Se depune și o copie a hotărârii care întrunește toate condițiile necesare în vederea stabilirii autenticității sale, în conformitate cu formularul-tip prevăzut în anexa V. Este necesară prezența unui avocat și a unui reprezentant judiciar („*procurador*”).

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

În Spania, pentru a se opune recunoașterii unei hotărâri privind răspunderea părintească adoptată de un alt stat membru, partea în cauză trebuie să se adreseze instanței de prim grad de jurisdicție la care a fost depusă cererea de recunoaștere și să invoce existența unuia dintre motivele de nerecunoaștere prevăzute în Regulamentul (CE) nr. 2201/2003.

Motivele care pot fi invocate sunt:

hotărârea ar fi în mod vădit contrară ordinii publice, luând în considerare interesul superior al copilului;

cu excepția cazurilor de urgență, copilul nu a avut posibilitatea de a fi ascultat;

hotărârea a fost pronunțată în lipsă, cererea nu a fost comunicată sau notificată, cu excepția cazului în care se demonstrează că aceasta a fost acceptată; unei persoane care se opune recunoașterii hotărârii și susține că aceasta împiedică exercitarea răspunderii părintești, nu i s-a acordat posibilitatea de a fi audiate;

sau hotărârea este ireconciliabilă cu o hotărâre pronunțată ulterior.

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părinții nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

Legislația aplicabilă este cea a reședinței obișnuite a copilului, în conformitate cu Convenția de la Haga din 1996 privind protecția minorilor.

Ultima actualizare: 05/04/2019

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.